

Lavinia Valeria Lefterache

George-Alexandru Lazăr

Ionuț-Gabriel Vișinescu

Ștefana-Iuliana Sorohan

Cristian Mitrache

Dorel Herinean

George Cristian Ioan

Marius-Georgel Sima

Drept penal. Partea generală

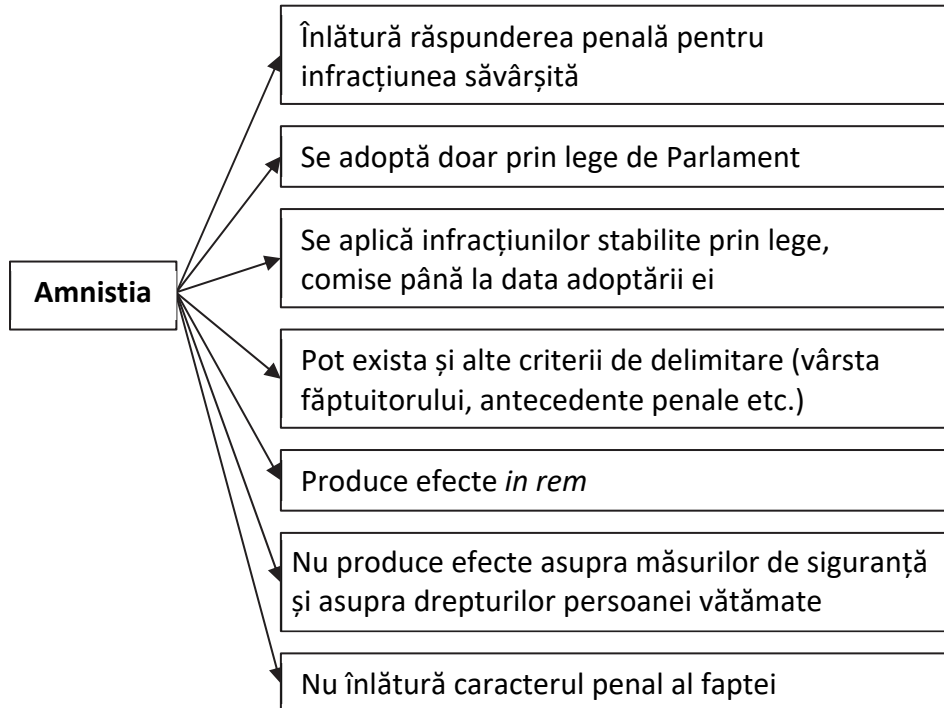
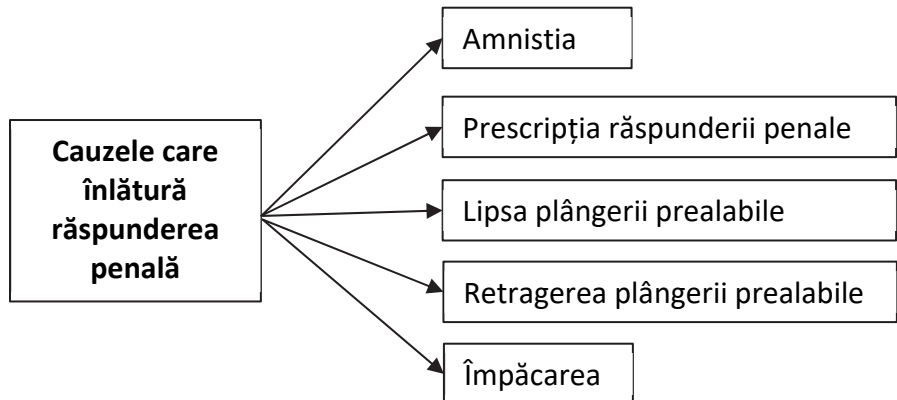
Caiet de seminar

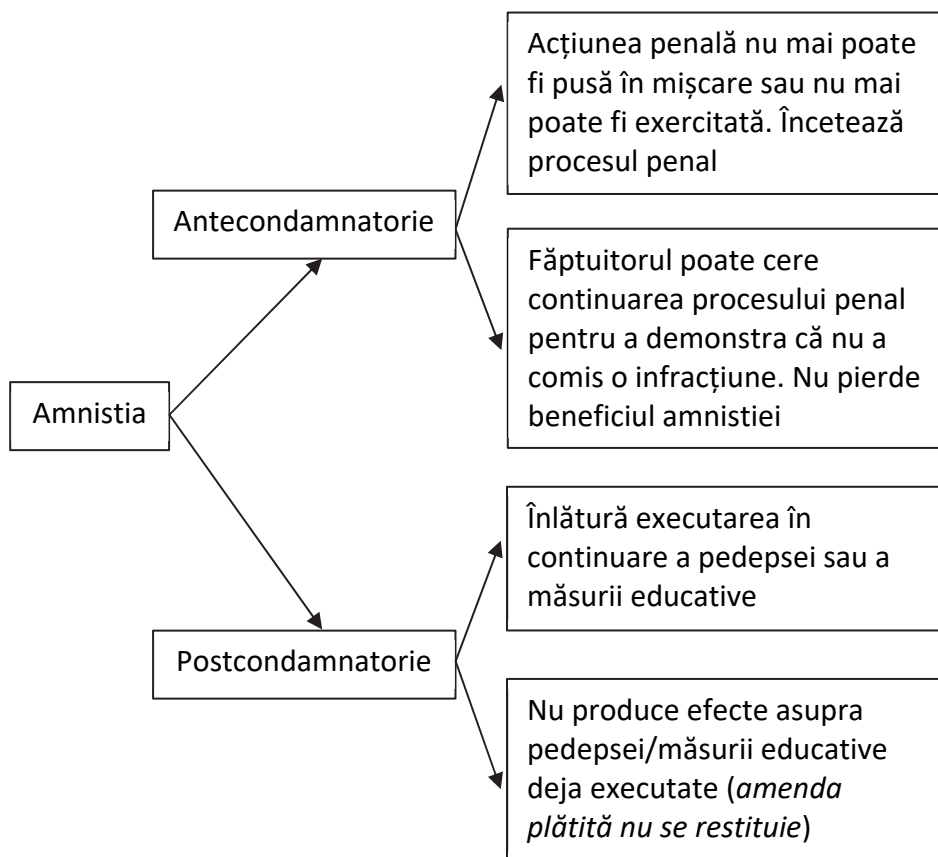
Ediția a 3-a

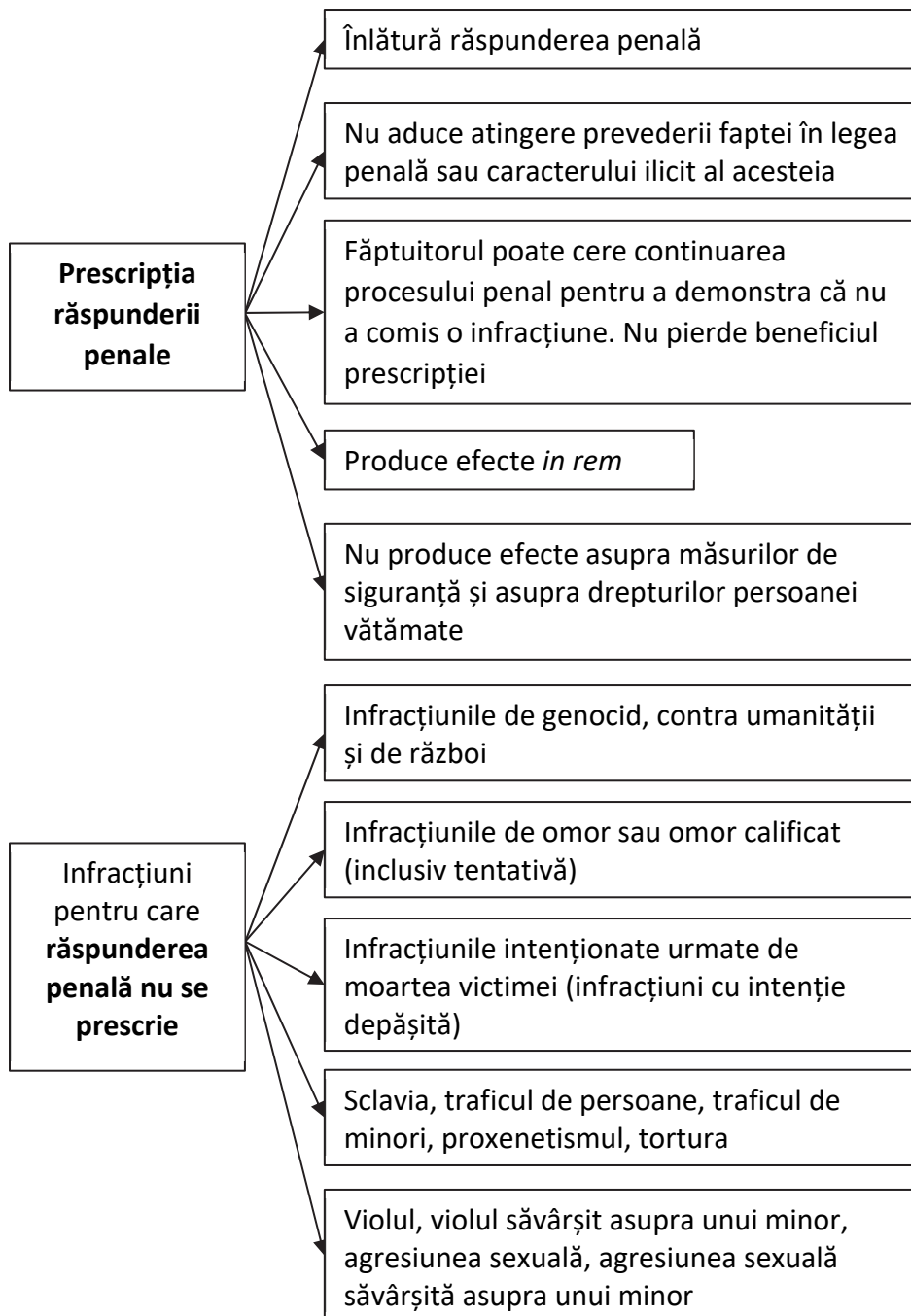
TITLUL VII. CAUZELE CARE ÎNLĂTURĂ RĂSPUNDEREA PENALĂ

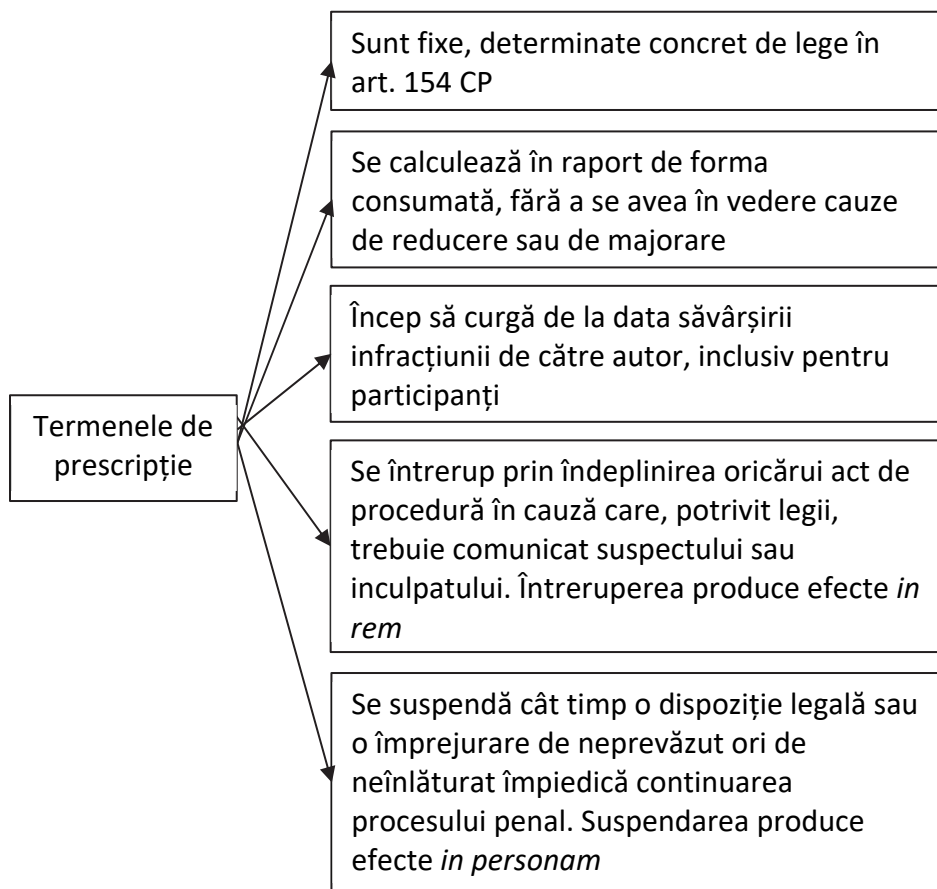
(art. 152-159 CP)

I. Aspecte teoretice

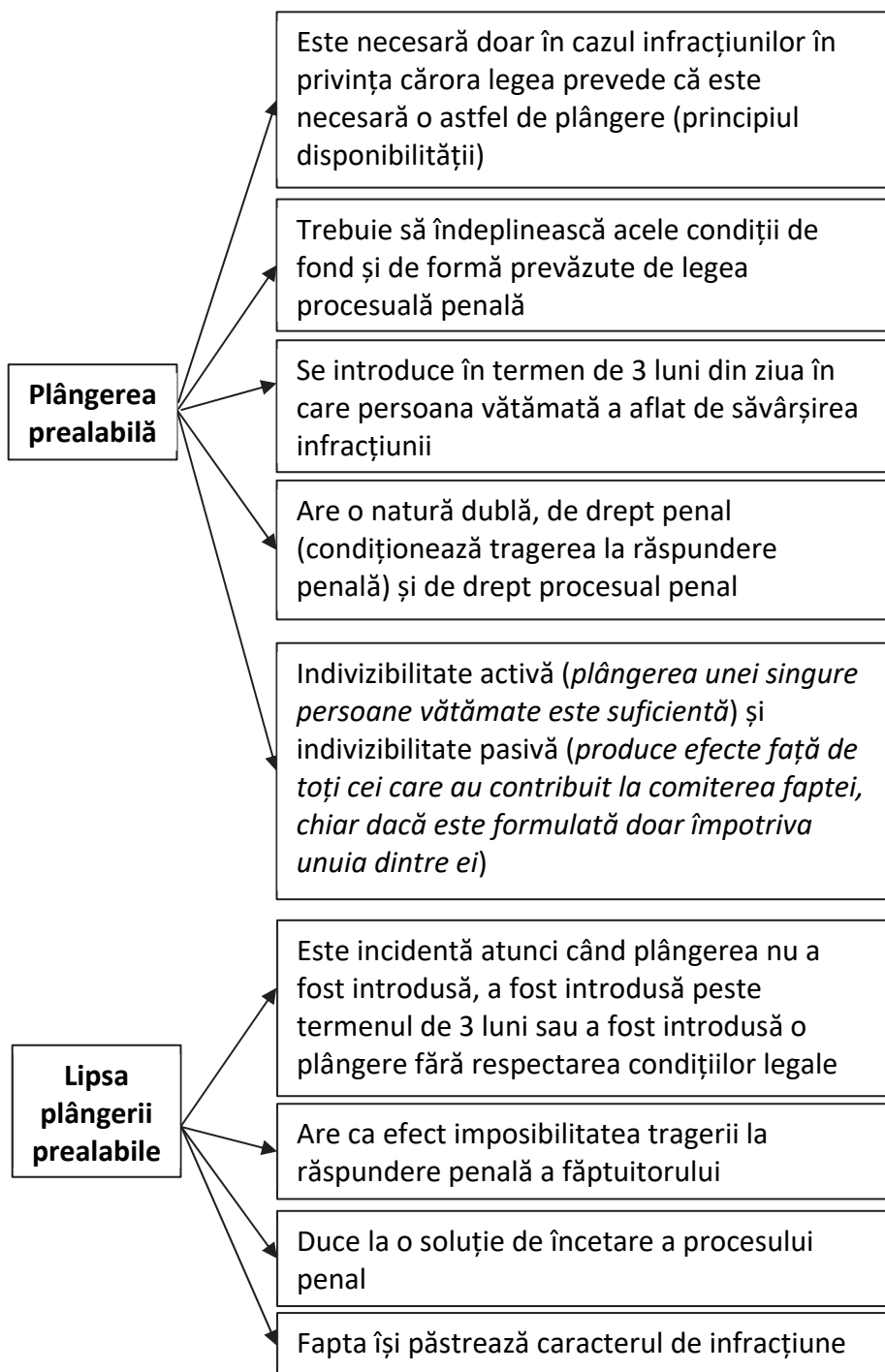

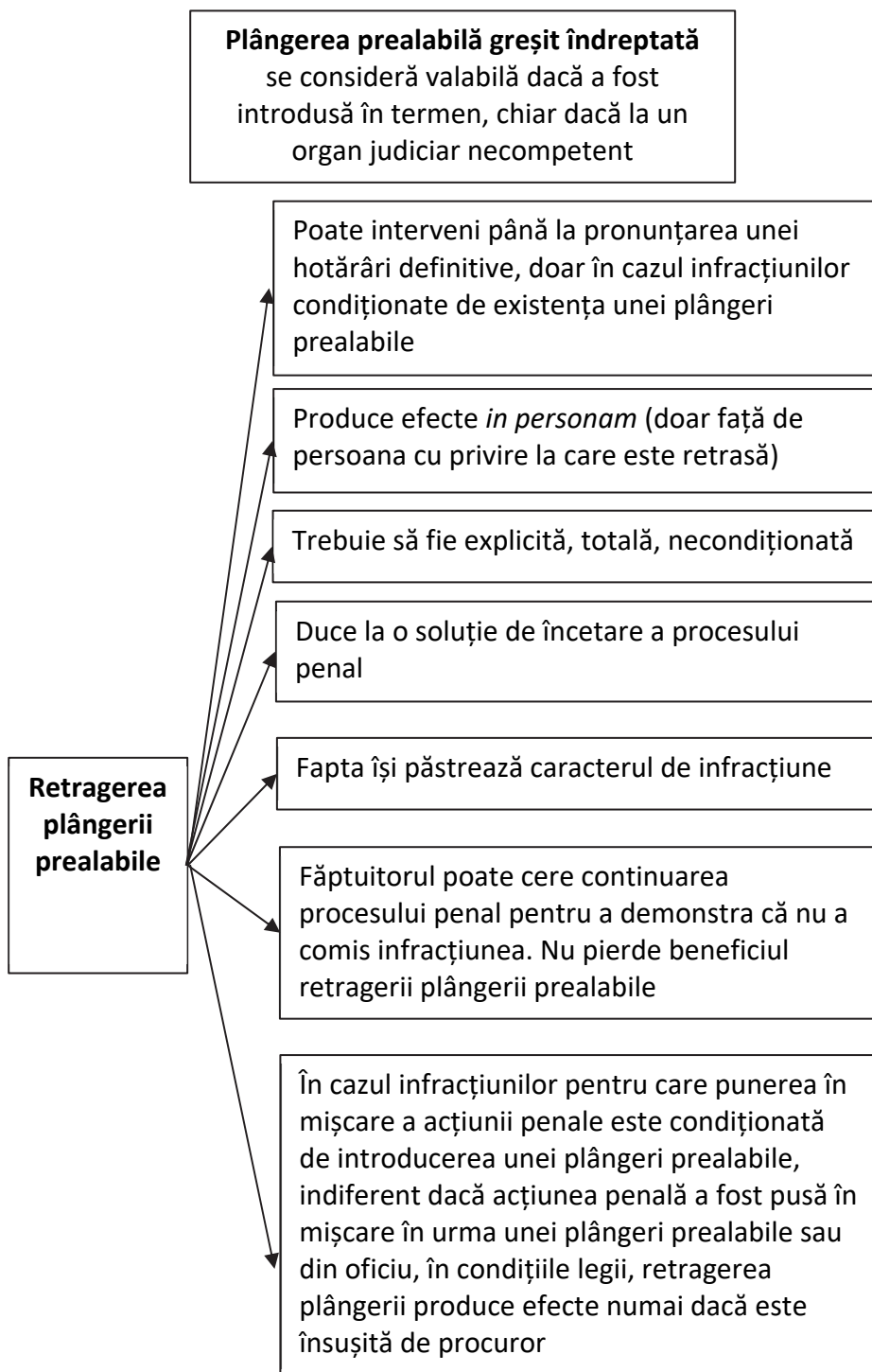

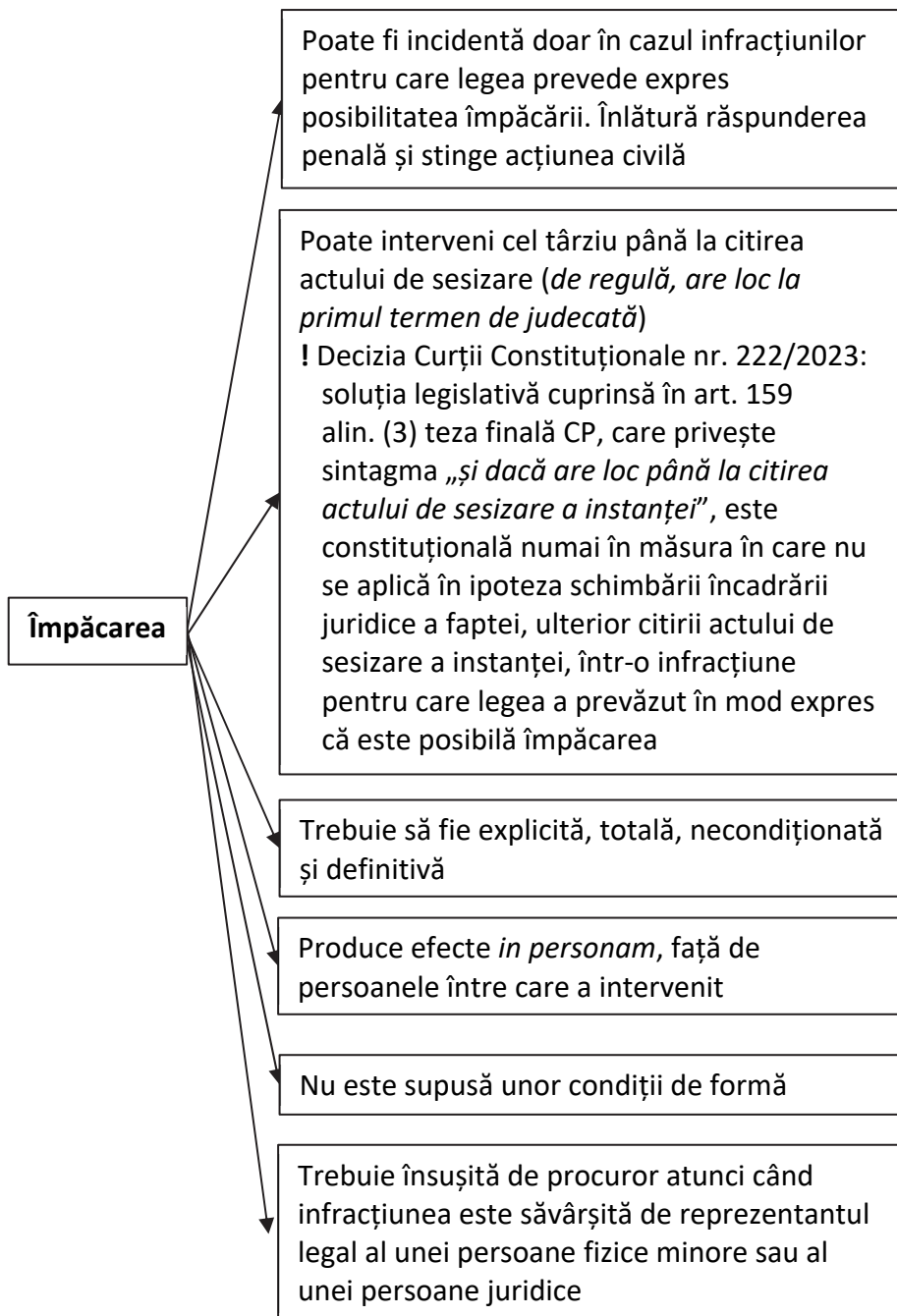

Prescripția specială

- Este specifică exclusiv prescripției răspunderii penale
- Operează atunci când termenul de prescripție generală pentru o faptă a fost depășit cu încă o dată (este egală cu dublul termenului prevăzut de lege)
- La calculul termenului nu se ține cont de întreruperile incidente în cauză
- Cauzele de suspendare sunt avute în vedere la calculul termenului de prescripție
- A se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 358/2022 pentru infracțiunile săvârșite anterior datei de 30 mai 2022, când a intrat în vigoare O.U.G. nr. 71/2022 prin care a fost modificat art. 155 alin. (1) CP

**Reguli speciale în cazul infracțiunilor
comise împotriva minorilor sau a majorilor care
beneficiază de consiliere judiciară ori tutelă specială**

- Plângerea prealabilă se introduce în termen de 3 luni de la data la care reprezentantul legal a aflat despre comiterea faptei
- Dacă făptuitorul este chiar reprezentantul legal, termenul de 3 luni curge de la data numirii unui nou reprezentant
- În cazul în care făptuitorul este chiar reprezentantul legal sau dacă persoana vătămată a decedat înainte de împlinirea termenului de 3 luni, acțiunea penală poate fi pusă în mișcare și din oficiu
- Retragera plângerii prealabile și împăcarea pot fi făcute doar de către reprezentantul legal, în cazul persoanelor lipsite de capacitate de exercițiu, sau cu încuviințarea ocrotitorului acestora, în cazul persoanelor cu capacitate restrânsă de exercițiu
- Dacă punerea în mișcare a acțiunii penale s-a făcut din oficiu, deși era necesară plângerea prealabilă, retragerea se poate face doar cu acordul procurorului

**Reguli speciale în cazul infracțiunilor
comise împotriva persoanelor juridice**

- În cazul în care făptuitorul este chiar reprezentantul legal sau dacă persoana juridică a fost lichidată înainte de împlinirea termenului de 3 luni, acțiunea penală poate fi pusă în mișcare și din oficiu
- Dacă punerea în mișcare a acțiunii penale s-a făcut din oficiu, deși era necesară plângerea prealabilă, retragerea se poate face doar cu acordul procurorului
- Împăcarea se realizează de reprezentantul legal sau convențional ori de către persoana desemnată în locul acestora
- În cazul în care făptuitorul este chiar reprezentantul legal al persoanei juridice vătămate, împăcarea produce efecte doar dacă este însoțită de procuror

II. Întrebări recapitulative

1. Termenul de prescripție a răspunderii penale:

- a) în cazul infracțiunii progresive, începe să curgă de la data săvârșirii acțiunii sau inacțiunii și se calculează în raport cu pedeapsa corespunzătoare rezultatului definitiv produs;
- b) în cazul infracțiunii de obicei, începe să curgă de la data săvârșirii ultimului act;
- c) în cazul infracțiunii continue, începe să curgă de la data consumării.

2. Spre deosebire de persoana fizică ce avea la data săvârșirii infracțiunii împlinită vârsta de 18 ani, în cazul persoanei juridice:

- a) termenele de prescripție a răspunderii penale se majorează cu jumătate;
- b) primul termen al recidivei postcondamnatorii constă într-o hotărâre de condamnare definitivă la pedeapsa amenzii;
- c) termenele de prescripție a executării pedepsei se reduc cu jumătate.

3. Termenele de prescripție a răspunderii penale încep să curgă:

- a) în cazul anumitor categorii de infracțiuni, expres și limitativ prevăzute de lege, săvârșite de un minor, de la data la care reprezentantul său legal a aflat despre săvârșirea faptei;
- b) de la momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare, cu excepția cazului infracțiunilor imprescriptibile;
- c) de la data săvârșirii infracțiunii (ca regulă).

4. X a comis o infracțiune de furt la data de 01.07.2020, iar Y a promis, la 20.06.2020, tăinuirea bunurilor care urmau a fi sustrase, îndeplinindu-și apoi promisiunea la 04.07.2020. La data de 02.07.2020 a fost adoptată o lege de amnistie a infracțiunilor de furt comise până la data de 01.07.2020 inclusiv:

- a) Y nu va putea beneficia de efectul legii de amnistie, urmând să răspundă penal;
- b) X și Y beneficiază de efectul legii de amnistie, fiindu-le înlăturată răspunderea penală;
- c) X ar putea beneficia de efectul legii de amnistie, doar sub condiția ca și lui Y să i se aplice legea de amnistie.

5. În cazul infracțiunilor pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale este condiționată de introducerea unei plângeri prealabile, plângerea prealabilă lipsește dacă:

- a) fapta a adus o vătămare mai multor persoane, însă plângerea nu a fost semnată de toate victimele;
- b) la faptă au participat mai multe persoane, dar plângerea s-a făcut doar cu privire la una dintre acestea;
- c) plângerea nu a fost formulată în termenul prevăzut de lege.

6. Împăcarea prevăzută de Codul penal:

- a) produce efecte asupra acțiunii civile;
- b) nu este posibilă în cazul persoanei juridice;
- c) poate interveni până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.

7. Conform legii, reprezintă cauze care înlătură răspunderea penală, dar care nu produc efecte *in rem*:

- a) lipsa plângerii prealabile și retragerea plângerii prealabile, în cazul infracțiunilor pentru care acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate;
- b) grațierea individuală, prin decret prezidențial, și împăcarea, în cazul infracțiunilor pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale s-a făcut din oficiu, dacă legea o prevede în mod expres;
- c) retragerea plângerii prealabile, în cazul infracțiunilor pentru care acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, și împăcarea, în cazul infracțiunilor pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale s-a făcut din oficiu, dacă legea o prevede în mod expres.

8. Alegeți varianta/variantele corectă/corecte:

- a) în cazul prescripției răspunderii penale, dacă termenul de prescripție s-a împlinit cu încă o dată, se va înlătura răspunderea penală, indiferent de numărul de întreruperi intervenite;
- b) în cazul în care împăcarea vizează doar acțiunea penală, instanța va lua act de aceasta și va lăsa nesoluționată acțiunea civilă;
- c) în cazul în care împăcarea vizează doar acțiunea civilă, instanța va lua act de aceasta și va continua judecarea cauzei pe latură penală.

9. Alegeți varianta/varianțele corectă/corecte:

- a) răspunderea penală este înlăturată în cazul în care persoana vătămată, după ce a sesizat organele de urmărire penală cu o plângere prealabilă referitoare la săvârșirea infracțiunii de violență în familie raportată la infracțiunea de lovire sau alte violențe, se împacă cu inculpatul până la momentul citirii actului de sesizare;
- b) plângerea prealabilă poate fi retrasă până la momentul pronunțării hotărârii în primă instanță;
- c) prescripția răspunderii penale poate interveni în cazul infracțiunii de ucidere din culpă.

10. Alegeți varianta/varianțele corectă/corecte:

- a) prescripția răspunderii penale poate interveni în cazul infracțiunii de viol sau de agresiune sexuală săvârșită asupra unui minor;
- b) îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză întrerupe cursul prescripției răspunderii penale, indiferent dacă acest act este comunicat inculpatului;
- c) în cazul unui termen de prescripție de 3 ani care a început să curgă la data de 14.05.2021, acesta se va împlini la data de 13.05.2024.

11. Alegeți varianta/varianțele corectă/corecte:

- a) în cazul intervenirii amnistiei, fapta nu mai reprezintă infracțiune;
- b) în cazul intervenirii amnistiei postcondamnatorii, persoana condamnată poate cere părții civile să îi restituie sumele plătite cu titlu de daune morale;
- c) în cazul în care consumarea unei infracțiuni continue săvârșite de minorul X, cu vârsta de 17 ani, are loc la 01.03.2020, intervenția legii de amnistie are loc la 02.03.2020, împlinirea vârstei majoratului are loc la 03.03.2020, iar epuizarea infracțiunii continue are loc la 04.03.2020, atunci X răspunde penal și i se va putea aplica pedeapsa închisorii.

12. Alegeți varianta/varianțele corectă/corecte:

- a) persoana care își retrage plângerea prealabilă nu o mai poate introduce din nou ulterior, chiar dacă se află încă în termenul de 3 luni prevăzut de lege;
- b) termenele de prescripție a răspunderii penale se reduc la jumătate pentru cei care la data săvârșirii infracțiunii erau minori;

- c) de regulă, împăcarea poate avea loc și în cazul în care acțiunea penală a fost pusă în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

13. În fapt, numitul Z a săvârșit trei infracțiuni, o infracțiune de viol în anul 2014, o infracțiune de ucidere din culpă în anul 2015 și o infracțiune de tâlhărie în anul 2017. În speță:

- a) termenul de prescripție a răspunderii penale va curge pentru toate cele trei infracțiuni de la data săvârșirii ultimei infracțiuni;
- b) termenul de prescripție a răspunderii penale va curge pentru fiecare infracțiune în parte de la data săvârșirii ei;
- c) termenul de prescripție a răspunderii penale va curge pentru toate cele trei infracțiuni de la data săvârșirii ultimei infracțiuni, iar durata termenului de prescripție se calculează în funcție de infracțiunea cea mai gravă.

14. În sarcina numitului X s-a reținut că în anul 2012, pe fondul unor discuții contradictorii cu numitul Y, i-a aplicat acestuia mai multe lovituri cu un corp dur, care i-au provocat decesul în luna decembrie 2013. Trimis în judecată pentru săvârșirea infracțiunii de loviri sau vătămări cauzatoare de moarte în anul 2018, când făptuitorul a fost identificat deoarece până la acel moment acesta a reușit să se ascundă, a invocat în fața instanței prescripția răspunderii penale. În acest caz:

- a) inculpatul nu va mai răspunde penal, deoarece s-a împlinit termenul de prescripție a răspunderii penale;
- b) prescripția răspunderii penale nu intervine;
- c) termenul de prescripție a răspunderii penale nu s-a împlinit, deoarece acesta a fost întrerupt ca urmare a sustragerii făptuitorului de la urmărirea penală sau judecată.

15. Inculpații X și Y au săvârșit împreună cu inculpatul Z, minor de 16 ani, o infracțiune de lovire sau alte violențe față de victima V. Pe parcursul procesului penal victima și-a retras plângerea prealabilă față de inculpatul X și față de minorul Z. În cauză:

- a) retragerea plângerii prealabile va produce efecte doar cu privire la inculpații X și Z, chiar dacă inițial plângerea prealabilă fusese formulată față de toți inculpații;

- b) față de Y se vor reține atât circumstanța agravantă a săvârșirii faptei de trei sau mai multe persoane împreună, cât și circumstanța agravantă a săvârșirii infracțiunii de către un major, dacă aceasta a fost comisă împreună cu un minor;
- c) față de Y circumstanța agravantă a săvârșirii faptei de către un major împreună cu un minor nu se va reține, deoarece minorul avea mai mult de 14 ani la data săvârșirii infracțiunii.

16. În cazul persoanei juridice:

- a) dacă după o condamnare definitivă și mai înainte de executarea acesteia se săvârșește din nou o infracțiune în condițiile recidivei, se va stabili o pedeapsă între limitele prevăzute de lege și aceasta se va adăuga la restul rămas neexecutat din condamnarea anterioară;
- b) dacă termenul de prescripție a răspunderii penale a fost depășit cu încă o dată, va fi considerat îndeplinit oricâte întreruperi ar interveni;
- c) pedepsele cu amenda stabilite pentru infracțiunile concurente se contopesc prin aplicarea pedepsei celei mai grele, la care se va adăuga un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse.

17. Alegeți afirmația/afirmațiile corectă/corecte:

- a) cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză;
- b) în cazul infracțiunilor pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale este condiționată de introducerea unei plângeri prealabile, dar acțiunea penală a fost pusă în mișcare din oficiu, în condițiile legii, retragerea plângerii produce efecte numai dacă este însoțită de procuror;
- c) în cazul în care X formulează plângere prealabilă împotriva lui Y pentru săvârșirea unei infracțiuni de lovire și alte violențe și se descoperă că Y a fost instigat de Z, este necesar ca X să formuleze o nouă plângere prealabilă împotriva lui Z pentru ca acesta să fie tras la răspundere penală.

18. Împăcarea:

- a) spre deosebire de retragerea plângerii prealabile, produce efecte *in rem*;

- b) produce efecte între persoana juridică și reprezentantul său, în cazul în care autorul faptei este reprezentantul persoanei juridice, indiferent dacă este însușită sau nu de către procuror;
- c) nu poate fi revocată de către persoana vătămată, fiind definitivă.

19. Alegeți afirmația corectă:

- a) amnistia antecondamnatorie poate fi doar condiționată, în timp ce amnistia postcondamnatorie poate fi doar necondiționată;
- b) fapta care a adus o vătămare mai multor persoane atrage răspunderea penală, chiar dacă plângerea prealabilă s-a făcut numai de către una dintre ele, iar retragerea plângerii prealabile înlătură răspunderea penală a persoanei cu privire la care plângerea a fost retrasă;
- c) intervenția prescripției răspunderii penale înlătură posibilitatea aplicării măsurilor de siguranță a confiscării extinse și a confiscării speciale.